

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2024
(OR. en)

16181/24

RECH 521
AGRI 835
COMPET 1159
COWEB 191

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 29 Νοεμβρίου 2024

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 15304/24 + COR 1

Θέμα: Δυνατότητα ανάληψης πανευρωπαϊκής πρωτοβουλίας στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας για την προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων, της επισιτιστικής ασφάλειας και της ανάπτυξης της βιοοικονομίας που θα αξιοποιεί το δυναμικό της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης
– Συμπεράσματα του Συμβουλίου (29 Νοεμβρίου 2024)

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη δυνατότητα ανάληψης πανευρωπαϊκής πρωτοβουλίας στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας για την προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων, της επισιτιστικής ασφάλειας και της ανάπτυξης της βιοοικονομίας που θα αξιοποιεί το δυναμικό της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο κατά την 4063η σύνοδό του στις 29 Νοεμβρίου 2024.

**ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ
ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ
ΒΙΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, Η ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΑΞΙΟΠΟΙΕΙ ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ

- τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 23ης και 24ης Ιουνίου 2022¹, στα οποία αναγνωρίζεται η ευρωπαϊκή προοπτική της Ουκρανίας, της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Γεωργίας και παράλληλα εκφράζεται η απόλυτη και αδιαμφισβήτητη προσήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προοπτική προσχώρησης των Δυτικών Βαλκανίων στην ΕΕ·
- τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 26ης και 27ης Οκτωβρίου 2023² σχετικά με την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, στα οποία τονίζεται ότι η ΕΕ χρειάζεται ισχυρή οικονομική βάση που να διασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητά της και ίσους όρους ανταγωνισμού τόσο εσωτερικά όσο και παγκοσμίως·
- τα συμπεράσματά του της 29ης Νοεμβρίου 2019³ με θέμα την επικαιροποιημένη στρατηγική για τη βιοοικονομία με τίτλο «Βιώσιμη βιοοικονομία για την Ευρώπη: ενίσχυση της σύνδεσης οικονομίας, κοινωνίας και περιβάλλοντος», στα οποία αναγνωρίζεται ο ρόλος της πρωτοβουλίας BIOEAST στην υλοποίηση της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοοικονομία·
- τη σύσταση του Συμβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2021⁴ σχετικά με ένα Σύμφωνο για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη, η οποία συνδέεται με την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ένας νέος ΕΧΕ για την έρευνα και την καινοτομία»·

¹ EUCO 24/22

² EUCO 14/23

³ 14594/19

⁴ 13701/21

- τα συμπεράσματά του της 25ης Απριλίου 2023⁵ σχετικά με τις ευκαιρίες της βιοοικονομίας υπό το πρίσμα των σημερινών προκλήσεων, με ειδική έμφαση στις αγροτικές περιοχές, με τα οποία η Επιτροπή και τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να ενισχύσουν τη συνεργασία στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας BIOEAST·
- τα συμπεράσματά του της 24ης Μαΐου 2024⁶ σχετικά με μια ανταγωνιστική ευρωπαϊκή βιομηχανία ως κινητήρια δύναμη για το πράσινο, ψηφιακό και ανθεκτικό μέλλον μας, στα οποία η Επιτροπή καλείται να αναγνωρίσει τη βιοτεχνολογία και τη βιομηχανία βιοπροϊόντων ως βασικό μέρος της βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ και να διασφαλίσει τη λήψη συντονισμένης δράσης προκειμένου να ενισχυθεί η συνοχή των πολιτικών·
- τις ανακοινώσεις και τα συνοδευτικά έγγραφα της Επιτροπής με τους ακόλουθους τίτλους: «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»⁷, «Ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία — Για μια πιο καθαρή και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη»⁸, «Έκθεση προόδου της ΕΕ σχετικά με τη δράση για το κλίμα 2023»⁹, «Εξασφαλίζουμε το μέλλον μας: Ο κλιματικός στόχος της Ευρώπης για το 2040 και η πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, με την οικοδόμηση μιας βιώσιμης, δίκαιης και ευημερούσας κοινωνίας»¹⁰, και «Οικοδομώντας το μέλλον με τη φύση: προώθηση της βιοτεχνολογίας και της βιοπαραγωγής στην ΕΕ»¹¹, που αναδεικνύουν τη σημασία της βιοοικονομίας για τη στήριξη της πράσινης μετάβασης και της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας,

⁵ 8406/23
⁶ 10127/24
⁷ COM(2019) 640 final
⁸ COM(2020) 98 final
⁹ COM(2023) 653 final
¹⁰ COM(2024) 63 final
¹¹ COM(2024) 137 final

1. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η επίτευξη των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για το 2030 και το 2050 βασίζεται μεταξύ άλλων στη βιώσιμη παραγωγή και χρήση βιομάζας, συμπεριλαμβανομένων των βιολογικών αποβλήτων. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι η βιώσιμη και κυκλική βιοοικονομία μπορεί να συμβάλει τόσο στην επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας όσο και στην ώθηση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τις πληροφορίες σχετικά με την προβλεπόμενη επικαιροποίηση της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοοικονομία έως το τέλος του 2025, η οποία θα πρέπει να λάβει υπόψη τις τρέχουσες κοινωνικές, δημογραφικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις, τη βιομηχανική διάσταση της βιοοικονομίας και τους δεσμούς της με τη βιοτεχνολογία και τη βιοπαρασκευή, ώστε να συμβάλει σε μια ισχυρότερη οικονομία της ΕΕ. Ταυτόχρονα, θα πρέπει επίσης να λάβει υπόψη την αρχή της προφύλαξης και να δώσει προτεραιότητα στα συμφέροντα των καταναλωτών. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι οι προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζουν οι προαναφερθείσες στρατηγικές χαρακτηρίζονται από αυξανόμενη πολυπλοκότητα και υπερβαίνουν τα σύνορα των κρατών μελών, οπότε μια ευρύτερη διακρατική συνεργασία με τρίτες χώρες που συμμερίζονται τις αξίες και τις αρχές της ΕΕ θα ήταν επωφέλης.
2. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τις εν εξελίξει συζητήσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητα, ιδίως όσον αφορά απαραίτητους αλλά ευάλωτους φυσικούς πόρους, όπως το έδαφος, τα γλυκά ύδατα και οι οικοσυστημικές υπηρεσίες, καθώς και την καίρια σημασία της ευρωπαϊκής επισιτιστικής ασφάλειας και το δυναμικό της καινοτομίας και των λύσεων βιολογικής βάσης καθώς και της βιοπαρασκευής για την προώθηση της κοινωνικοοικονομικής και βιώσιμης ανάπτυξης στην Ευρώπη.
3. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ το έργο που επιτελείται εν προκειμένω στο πλαίσιο των υφιστάμενων ευρωπαϊκών συμπράξεων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, εκείνων της ομάδας 6 του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», όπως η κοινή επιχείρηση «Μια Ευρώπη που βασίζεται στην κυκλική βιοοικονομία» (CBE JU), η οποία έχει θέσει σε εφαρμογή μια διευρυμένη στρατηγική και ένα σχέδιο δράσης, με στόχο την κινητοποίηση των υποεκπροσωπούμενων ενδιαφερόμενων μερών και δικαιούχων, καθώς και το θετικό παράδειγμα της εταιρικής σχέσης στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας στην περιοχή της Μεσογείου (PRIMA) ως μέσου ενισχυμένης συνεργασίας με γειτονικές χώρες της ΕΕ. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τη σημασία των συνεργειών μεταξύ των αποστολών και της μεταξύ τους συμπληρωματικότητας, ιδίως των αποστολών της ΕΕ «Αποκατάσταση των ωκεανών και των υδάτων μας» και «Μια ευρωπαϊκή συμφωνία για το έδαφος».

4. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι από τις τάσεις που καταγράφονται στον ευρωπαϊκό πίνακα αποτελεσμάτων για την καινοτομία προκύπτει ότι τα κράτη μέλη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (ΚΑΕ) συγκαταλέγονται κυρίως μεταξύ των αναδυόμενων και όχι ιδιαίτερα ενεργών φορέων καινοτομίας και ότι η συμμετοχή τους στα προγράμματα-πλαίσια παραμένει περιορισμένη. ΤΟΝΙΖΕΙ την ανάγκη να αυξηθούν οι επενδύσεις σε εθνικό επίπεδο και να αναληφθούν περαιτέρω δράσεις για τη διεύρυνση της συμμετοχής, τη στήριξη της ανταλλαγής και αξιοποίησης της επιστήμης αριστείας καθώς και των καινοτομιών βιολογικής βάσης σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας (EXE).
5. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ την ανάγκη να προωθηθεί η βιώσιμη ανάπτυξη των αλυσίδων εφοδιασμού και των επιχειρηματικών μοντέλων, μεταξύ άλλων για προϊόντα υψηλότερης αξίας, και η τοπική μεταποίηση των βιολογικών πόρων στα κράτη μέλη της ΚΑΕ, με συμπεριληπτική και από τη βάση προς την κορυφή συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στην έρευνα, την καινοτομία και την ανάπτυξη βιώσιμων λύσεων βιολογικής βάσης με σκοπό τη διευκόλυνση της μετάβασης της Ευρώπης προς ένα κυκλικό και βιώσιμο μέλλον.
6. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ τον ρόλο της πρωτοβουλίας BIOEAST στη στήριξη της ευρωπαϊκής πράσινης και δίκαιης μετάβασης και την πρόοδο που έχει σημειώσει τα τελευταία χρόνια ως πλατφόρμα με καθιερωμένο μηχανισμό συντονισμού, δομή και πόρους, κατά τον καθορισμό κοινών στρατηγικών προτεραιοτήτων για έρευνα και καινοτομία (Ε&Κ) στους τομείς της αγροοικολογίας, της ανθεκτικότητας των γλυκών υδάτων, της επισιτιστικής ασφάλειας και της κυκλικής και βιώσιμης βιοοικονομίας. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τις δυνατότητες για ευθυγράμμιση των πολιτικών και των κανονισμών που σχετίζονται με τη βιοοικονομία σε επίπεδο Ένωσης, με σκοπό ιδίως τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για επενδύσεις, έρευνα, καινοτομία και βιώσιμη ανάπτυξη στον τομέα.
7. ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΥΠΟ ΣΗΜΕΙΩΣΗ τη δέσμευση των αρμόδιων για τη γεωργία και την έρευνα υπουργών των 11 κρατών μελών που συμμετέχουν στην πρωτοβουλία BIOEAST, όπως εκφράστηκε στην κοινή δήλωση του 2019¹², στην οποία διαγράφεται η μελλοντική πορεία της πρωτοβουλίας, καθώς και τη δέσμευση που επαναλήφθηκε στη δήλωση που υπεγράφη τον Ιούλιο του 2024 από τους αρμόδιους για τη γεωργία και την έρευνα υπουργούς 10 κρατών μελών και συνίσταται στην ανάπτυξη εταιρικής σχέσης για την εξέταση των διασυνδέσεων μεταξύ βιώσιμων φυσικών πόρων, συστημάτων τροφίμων και ανάπτυξης της βιοοικονομίας στην ΚΑΕ.

¹² 9235/19

8. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ την ανάγκη να ενισχυθεί η ανοικτή και χωρίς αποκλεισμούς συνεργασία μεταξύ όλων των κρατών μελών της ΕΕ στον τομέα της Ε&Κ που σχετίζεται με τη βιοοικονομία, με παράλληλη προώθηση της ανοικτής συνεργασίας με τα Δυτικά Βαλκάνια και τις υποψήφιες για ένταξη χώρες. ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΥΠΟ ΣΗΜΕΙΩΣΗ την πρόταση που περιέχεται στη δήλωση για την πρωτοβουλία BIOEAST, η οποία υπεγράφη από 10 κράτη μέλη, για τη δυνατότητα δρομολόγησης μιας πανευρωπαϊκής πρωτοβουλίας στον τομέα της Ε&Κ που θα αφορά τους κύκλους του άνθρακα, των υδάτων, των τροφίμων και της ενέργειας, στο πλαίσιο της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων, της επισιτιστικής ασφάλειας και της ανάπτυξης της βιοοικονομίας, και θα αξιοποιεί το δυναμικό των κρατών μελών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, των Δυτικών Βαλκανίων και των υποψήφιων για ένταξη χωρών, δεδομένου ότι μια τέτοια πρωτοβουλία θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τις τοπικές ανάγκες μέσω της υιοθέτησης και της προσαρμογής αποτελεσμάτων αριστείας στην έρευνα και καινοτόμων λύσεων. Οι υπογράφωντες τη δήλωση για την πρωτοβουλία BIOEAST υποστηρίζουν ότι μια τέτοια ενδεχόμενη πρωτοβουλία θα μπορούσε να αυξήσει περαιτέρω την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα στον τομέα της βιοοικονομίας, συμπεριλαμβανομένης της βιοπαρασκευής και της βιοτεχνολογίας, συμβάλλοντας παράλληλα στην προστασία και την αποδοτική χρήση των φυσικών πόρων, με πρόσβαση σε ιδιωτικά και δημόσια κεφάλαια για την προώθηση καινοτόμων λύσεων βιολογικής βάσης.
9. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ την ανάγκη διεξοδικότερης συζήτησης με όλα τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τον ρόλο της Ε&Κ στην αξιοποίηση του δυναμικού της βιοοικονομίας των κρατών μελών της ΚΑΕ, των Δυτικών Βαλκανίων και των υποψήφιων για ένταξη χωρών στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής αυτονομίας. Μια ενδεχόμενη νέα πρωτοβουλία στον τομέα της Ε&Κ θα μπορούσε να συμβάλει στην παροχή βασικών γνώσεων και τεχνογνωσίας, στην ενίσχυση της επιστημονικής διπλωματίας μέσω της προώθησης και της προστασίας των ευρωπαϊκών αξιών, όπως η δεοντολογία, η ακεραιότητα και η ισότητα των φύλων στο πεδίο της έρευνας, καθώς και στην προώθηση των σχέσεων, της σταθερότητας, της ευημερίας και της βιώσιμης μετάβασης για τα Δυτικά Βαλκάνια και τις υποψήφιες για ένταξη χώρες, ενώ θα μπορούσε επίσης να αντιμετωπίσει τη διαρροή εγκεφάλων. Η καλύτερη χρήση των συνεργειών και η αύξηση της συμμετοχής αναμένεται να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στο ευρωπαϊκό οικοσύστημα Ε&Κ, να συμβάλουν στην επισιτιστική ασφάλεια της ΕΕ εστιάζοντας ιδιαίτερος την προσοχή στην ασφάλεια, την αυθεντικότητα και την ποιότητα των τροφίμων και στην αξιοποίηση των αποβλήτων, καθώς και να συμβάλουν στην αξιοποίηση του δυναμικού της υποχρησιμοποιούμενης βιομάζας στην ΕΕ, στα Δυτικά Βαλκάνια και στις υποψήφιες για ένταξη χώρες, με θετικές δευτερογενείς συνέπειες για το σύνολο της ενιαίας αγοράς, και να αυξήσουν την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα.

10. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ την προστιθέμενη αξία των διακρατικών πρωτοβουλιών στον τομέα της E&K όσον αφορά την παροχή νέων λύσεων για τη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, την υγεία και τις κοινωνικές προκλήσεις, και ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ την επείγουσα ανάγκη για έργα βιώσιμου και υψηλής ποιότητας σχεδιασμού που υλοποιούνται σύμφωνα με υψηλό επίπεδο διαφάνειας και προτύπων. Μια τέτοια ενδεχόμενη νέα πανευρωπαϊκή πρωτοβουλία θα μπορούσε να οδηγήσει σε περαιτέρω στρατηγική συνεργασία και θα πρέπει να καθορίζει σαφείς στόχους για την αποφυγή των επικαλύψεων μεταξύ υφιστάμενων και νέων δραστηριοτήτων E&K σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, ώστε να αποφευχθεί η διπλή χρηματοδότηση και να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη ανθεκτικότητα σε κρίσεις.
11. Ως εκ τούτου, σεβόμενο πλήρως το δικαίωμα νομοθετικής πρωτοβουλίας της Επιτροπής, την ΚΑΛΕΙ να διενεργήσει ανάλυση των ελλείψεων σύμφωνα με τις ισχύουσες διαδικασίες με σκοπό να αξιολογήσει, κατόπιν διαβούλευσης με εμπειρογνώμονες, την ανάγκη, τη σκοπιμότητα και τον αντίκτυπο της ενδεχόμενης δρομολόγησης μιας νέας πανευρωπαϊκής πρωτοβουλίας στον τομέα της E&K, η οποία θα λαμβάνει υπόψη όλες τις πιθανές επιλογές, σχετικά με τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, την επισιτιστική ασφάλεια και την ανάπτυξη της βιοοικονομίας, η οποία θα αξιοποιεί το δυναμικό των κρατών μελών της ΚΑΕ, των Δυτικών Βαλκανίων και των υποψήφιων για ένταξη χωρών. Με την επιφύλαξη του αποτελέσματος μιας τέτοιας ανάλυσης, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο κατάρτισης στρατηγικού χάρτη πορείας, κατόπιν διαβούλευσης με τα κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι φυσικοί πόροι των κρατών μελών, των Δυτικών Βαλκανίων και των υποψήφιων για ένταξη χωρών μπορούν να επανατοποθετηθούν και να αξιοποιηθούν με βάση την επιστήμη αριστείας και την πλέον καινοτόμο τεχνολογία που είναι διαθέσιμες και επιθυμητές σε ολόκληρη την ΕΕ.
-